

Sygn. akt III AUa 314/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Michał Bober
Sędziowie:	SSA Barbara Mazur (spr.) SSA Aleksandra Urban
Protokolant:	st.sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2017 r. w Gdańsku

sprawy W. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji W. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 grudnia 2016 r.,
sygn. akt VIII U 1678/16

oddala apelację.

SSA Barbara Mazur SSA Michał Bober SSA Aleksandra Urban

Sygn. akt III AUa 314/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 września 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu W. S. prawa do emerytury pomostowej, wskazując, iż po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał on prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, nie udowodnił okresu pracy w warunkach szczególnych wynoszących co najmniej 15 lat, przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej. Pozwany podał, iż do prac w szczególnych warunkach nie został uwzględniony okres zatrudnienia od dnia 1 stycznia 2009 r., gdyż ubezpieczony nie został zgłoszony w ZUS jako pracownik zatrudniony w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony odwołał się od przedmiotowej decyzji, wskazując, że od ukończenia studiów w 1981 r. całe życie przepracował bezpośrednio w wykonawstwie na budowach. Zdaniem ubezpieczonego praca na budowie powinna być uznana za pracę w warunkach szczególnych, gdyż była pracą w trudnych warunkach pogodowych - deszcz, mróz, wiatr, przeciągi, upał, wilgoć oraz w kontakcie z cementem, wapnem, azbestem, papą, farbami, smrodem chemikaliów i pylistymi zadymami. Nadto była to praca stresująca, gdyż wiązała się z odpowiedzialnością za zdrowie i życie pracowników oraz naciskiem inwestorów odnośnie terminów zakończenia robót i odpowiedzialnością za efekt finansowy budowy. Spowodowała wypalenie zawodowe i depresję.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy podniósł argumenty zawarte w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie, wskazując następujące motywy rozstrzygnięcia:

Ubezpieczony W. S., urodzony w dniu (...), udowodnił przed organem rentowym okresy składkowe i nieskładkowe łącznie 37 lat, 8 miesięcy i 21 dni, w żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

W okresie od dnia 3 listopada 1975 r. do dnia 31 marca 1976 r. pracował w (...) S.A. na stanowisku sprzedawca rejonowy oddziału w G..

W okresie od dnia 17 sierpnia 1981 r. do dnia 31 marca 1985 r. pracował w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kierownika budowy. Zaczął tę pracę jako inżynier budowy na 3 miesięcznym stażu, gdzie obserwował i dozorował prace na budowie. Była to budowa hotelu (...) przy ul. (...). Były to prace w stanie surowym prace żel-betowe, 8 godzin dziennie, wtedy nie miał prac administracyjnych. Współpracował z brygadami, które wymagały od niego informacji na temat szczegółów projektu oraz obsługi geodezyjnej, np. namierzanie pionów, wysokości elementów. Obsługiwał w ten sposób 2-3 brygad. Następnie awansował po 3 miesiącach na stanowisko majstra. Była to budowa wytwórni filmów telewizyjnych w K., na tej budowie pracował około 1,5 roku. Wykonywał podobne jak wcześniej zadania przy czym dotyczyły całej obsługi budowy około 30-40 osób, praktycznie cały dzień spędzał na budowie. Miał obowiązek raz na miesiąc robić zestawienie czasu pracy pracowników oraz zakresu wykonanych na potrzeby płacowe. Czynności te wykonywał w domu w sobotę bądź w niedzielę. Jako majster miał więcej pracowników i obowiązków, sprawdzał również jakość wykonywanych prac przez brygadę oraz ich kwalifikację. Pomagał przy pracach geodezyjnych tj. wytyczanie elementów budowli, wskazanie wysokości i pionów. Wykonywał też czynności fizyczne kiedy brakowało rąk do pracy pomagał np. przy zaczepianiu elementów do dźwigu. Zdarzało że czynności takie wykonywał codziennie, ale w różnym zakresie czasu. W listopadzie 1984 r. uzyskał uprawnienia budowlane. Do tego czasu pracował jako majster Następnie został awansowany na stanowisko kierownika budowy szpitala w P.

W okresie od dnia 1 kwietnia 1985 r. do dnia 30 maja 1986 r. pracował w Spółdzielni Pracy i Usług Produkcji Budowlanej w K. na stanowisku kierownika grupy robót. Był szefem grupy pracowników od 15-20 osób, które wykonywały prace remontowo-budowlane w mniejszych lub większych obiektach w K., były prace murarsko-tynkarskie. Wynagrodzenie było prowizyjne. W tym okresie była często konieczność wykonywania prac fizycznych na budowie. Wykonywał wtedy funkcje majstra i obsługi geodezyjnej, wszystkie prace administracyjne wykonywał poza czasem pracy domu, bo nie miał na budowie swojego biura. Pracowali do 11 godzin na dobę z uwagi na wynagrodzenie, wykonywał prace fizyczne, np. pomoc przy rozładunku materiałów budowlanych dziennie 2-3 godziny, obsługa sprzętu transportowego na placu budowy tj. pomagał przy obsłudze wózków widłowych, czy akumulatorowych 1-2 godz dziennie. Pozostały czas pracy to prace inżynierskie i współpraca z brygadami.

W okresie od dnia 1 czerwca 1986 r. do dnia 31 maja 1988 r. pracował w (...) Spółdzielni Pracy (...) w K. na stanowisku kierownika Zakładu Usługowego nr (...) Budowlanego. Charakter jego pracy w tej spółdzielni był taki sam jak w poprzedniej, nawet pracownicy byli ci sami.

W okresie od dnia 29 sierpnia 1988 r. do dnia 3 listopada 1988 r. pracował w Przedsiębiorstwie Usług (...) na stanowisku kierownika budowy.

W okresie od dnia 2 grudnia 1988 r. do dnia 31 października 1989 r. pracował w Akademii (...) w K. na stanowisku inspektora nadzoru robót budowlanych. Urlop bezpłatny od dnia 8 sierpnia 1989 r. do dnia 25 sierpnia 1989 r.

W okresie od dnia 13 listopada 1989 r. do dnia 4 stycznia 1990 r. pracował w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) na stanowisku kierownika budowy.

W okresie od dnia 12 marca 1990 r. do dnia 31 marca 1992 r. pracował w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kierownika robót budowlanych. Wykonywał takie czynności jak współpraca z brygadami, było nawet 100 pracowników na kilku obiektach, nie miał swojego zakresu robót administracyjnych bo zajmował się tym kierownik budowy M.. Zarządzał pracownikami, rozdzielał pracę, obsługiwał ich geodezyjno-technologicznie, odczytywał dokumentację, nanosił wysokości: pionowe i poziome, na pracy budowy często podcepieł materiały pod dźwigi oraz kontrolował jakość i terminowość prac. Było to kilka obiektów m.in. biurowiec firmy (...) przy ul. (...) oraz produkcji okien. W styczniu 1992 r. awansował na kierownika, ale była to zmiana stanowiska ze względów finansowych, ale zakres jego obowiązków się nie zmienił. Pracowali nawet po 12 godzin.

W okresie od dnia 25 maja 1992 r. do dnia 31 grudnia 1992 r. pracował w Przedsiębiorstwie budowlanym (...) sp. z o.o. na stanowisku majster. Zatrudnił się tam jako majster na budowie w Niemczech. Była to budowa w B. biurowca. Obowiązki majstra wyglądały tak jak na poprzednio opisywanych budowach również prawie codziennie był zmuszany podcepieć materiały pod dźwigi, uczestniczyć w rozładunkach materiałów, w transporcie ich na budowie. Prowadził też obsługę geodezyjną i techniczną. Praca na budowie trwała dłużej 2-3 godziny uczestniczył w transporcie materiałów po budowie wózkami widłowymi, podcepieł materiały pod dźwigi, nie miał uprawnień do prowadzenia dźwigu. Pozostały czas to była obsługa brygad namierzanie wysokości, wytyczanie ścian i słupów.

W okresie od dnia 1 sierpnia 1993 r. do dnia 31 lipca 1996 r. pracował w Przedsiębiorstwie Budowlanym (...) sp. z o.o. na stanowisku kierownika budowy, specjalisty ds. przygotowywania produkcji.

W okresie od dnia 4 stycznia 1993 r. do dnia 25 maja 1993 r. pracował w Przedsiębiorstwie Budowlanym (...) sp. z o.o. na stanowisku kierownika budowy - budowa eksportowa na terenie Niemiec. Praca była taka sama jak w poprzedniej firmie. Dodatkowo pełnił funkcje tłumacza w szczególności odnośnie uwag niemieckich inwestorów.

W okresie od dnia 1 sierpnia 1996 r. do dnia 30 września 1997 r. pracował w (...) Sp. z o.o. na stanowisku kierownika kontraktu na kontrakcie w Niemczech. Była to budowa szpitala w RFN, był to kolejny kontrakt zagraniczny. Na budowie nie miał majstra więc pełnił jednocześnie funkcje kierownika robót i majstra. Miał pod sobą około 60 osób. Wszystkie czynności administracyjno-biurowe związane z rozliczeniem budowy wykonywał poza czasem pracy. Na budowie zajmował się obsługą techniczną, rozdziałem prac, obsługą geodezyjną i podobnie przy pracach fizycznych rozładunkowo-transportowych.

W okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 30 kwietnia 2003 r. pracował w Przedsiębiorstwie Budowlanym (...) sp. z o.o. na stanowisku kierownika budowy oraz kierownika budowy w Niemczech. Urlop bezpłatny od dnia 1 października 1999 r. do dnia 31 października 1999 r., od dnia 1 listopada 1999 r. do dnia 18 listopada 1999 r., od dnia 18 listopada 2002 r. do dnia 30 listopada 2002 r. Obowiązki były takie jak opisywał wcześniej jako majstra budowy, wszystkie prace administracyjne na tych kontraktach wykonywał w czasie wolnym poza budową, bo w czasie pracy nie było na to czasu. Musiał jednocześnie wykonywać czynności majstra, tłumacza, geodety i pomocnika w transporcie.

W okresie od dnia 2 maja 2003 r. do dnia 2 marca 2004 r. pracował w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) Sp. z o.o. na stanowisku dyrektora ds. technicznych, w tym od dnia 1 października 2003 r. do dnia 2 marca 2004 r. w wymiarze czasu pracy 1/2 etatu.

W okresie od dnia 15 marca 2004 r. do dnia 29 marca 2005 r. pracował w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Usługowym (...) S.A. na stanowisku kierownika zakładu budowlanego, od dnia 15 marca 2004 r. do dnia 28 lutego 2005 r. budowa eksportowa na terenie Niemiec. Obowiązki były takie jak opisywał wcześniej jako majstra budowy, wszystkie prace

administracyjne na tych kontraktach wykonywał w czasie wolnym poza budową, bo w czasie pracy nie było na to czasu. Musiał jednocześnie wykonywać czynności majstra, tłumacza, geodety i pomocnika w transporcie.

W okresie od dnia 30 marca 2005 r. do dnia 16 maja 2005 r. pracował w (...) Sp. z o.o. na stanowisku kierownika zarządu produkcyjnego.

W okresie od dnia 17 maja 2005 r. do dnia 31 stycznia 2009 r. pracował w (...) Sp. z o.o. na stanowisku Dyrektora ds. Produkcji Budowlanej, w okresie od dnia 20 marca 2006 r. do dnia 3 lipca 2006 r. był kierownikiem budowy w Niemczech. obowiązki były takie jak opisywał wcześniej jako majstra budowy, wszystkie prace administracyjne na tych kontraktach wykonywał w czasie wolnym poza budową, bo w czasie pracy nie było na to czasu. Musiał jednocześnie wykonywać czynności majstra, tłumacza, geodety i pomocnika w transporcie.

W okresie od dnia 3 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2012 r. pracował w (...) S.A. na stanowisku kierownika budowy.

W okresie od dnia 28 stycznia 2014 r. do dnia 14 sierpnia 2015 r. pracował w (...) Sp. z o.o. na stanowisku kierownika technicznego budów.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach organu rentowego oraz przedłożone w postępowaniu sądowym. Sąd I instancji ocenił dokumenty jako wiarygodne w zakresie ustalenia powyższego stanu faktycznego, albowiem żadna ze stron ich nie zakwestionowała, a Sąd z urzędu również nie znalazł podstaw, aby odmówić im prawdziwości. Sąd ten dał wiarę ponadto zeznaniom ubezpieczonego w zakresie charakteru pracy ubezpieczonego na poszczególnych stanowiskach, albowiem były to zeznania spontaniczne, a ponadto spójne z zebranych w sprawie pozostałym materiałem dowodowym.

Przechodząc do merytorycznej oceny sprawy Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 965 t.j.) dalej zwanej ustawą, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5 – 12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5 – 9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl art. 49 ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Z kolei art. 3 ust. 1 ustawy stanowi, że prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Zgodnie z ustępem 2 cytowanego przepisu czynniki ryzyka, o których mowa w ust. 1, są związane z następującymi rodzajami prac:

1) w szczególnych warunkach determinowanych siłami natury:

a) prace pod ziemią,

b) prace na wodzie,

c) prace pod wodą,

d) prace w powietrzu;

2) w szczególnych warunkach determinowanych procesami technologicznymi:

a) prace w warunkach gorącego mikroklimatu - prace wykonywane w pomieszczeniach, w których wartość wskaźnika obciążenia termicznego WBGT wynosi 28 °C i powyżej, przy wartości tempa metabolizmu pracownika powyżej 130 W/m²,

b) prace w warunkach zimnego mikroklimatu - prace wykonywane w pomieszczeniach o temperaturze powietrza poniżej 0 °C,

c) bardzo ciężkie prace fizyczne - prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn - powyżej 8.400 kJ, a u kobiet - powyżej 4.600 kJ,

d) prace w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego,

e) ciężkie prace fizyczne związane z bardzo dużym obciążeniem statycznym wynikającym z konieczności pracy w wymuszonej, niezmiennej pozycji ciała; przy czym ciężkie prace fizyczne to prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn - powyżej 6.300 kJ, a u kobiet - powyżej 4.200 kJ, a prace w wymuszonej pozycji ciała to prace wymagające znacznego pochylenia i (lub) skręcenia pleców przy jednoczesnym wywieraniu siły powyżej 10 kG dla mężczyzn i 5 kG dla kobiet (wg metody OWAS pozycja kategorii 4) przez co najmniej 50 % zmiany roboczej.

Natomiast w myśl art. 3 ust. 3 ustawy prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Rozważając w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy stwierdził, że ubezpieczony nie spełnił przesłanki uregulowanej w art. 4 pkt 6 ustawy. Nie udowodnił bowiem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu tej ustawy po dniu 31 grudnia 2008 r. Sąd I instancji wyjaśnił, bowiem, że o ile art. 4 pkt 5 umożliwia ubieganie się o emeryturę pomostową, jeżeli ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. spełnia przesłankę stażu pracy w warunkach szczególnych i o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach

z FUS, o tyle art. 4 pkt 6 nie zawiera takiej możliwości. Oznacza to, że praca w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze wykonywana po dniu 31 grudnia 2008 r. musi być pracą w szczególnych warunkach kwalifikowaną w ten sposób tylko przez ustawę o emeryturach pomostowych.

W tym kontekście z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że w okresie od dnia 17 maja 2005 r. do dnia 31 stycznia 2009 r. skarżący pracował w (...) Sp. z o.o. na stanowisku Dyrektora ds. Produkcji Budowlanej, w okresie od dnia 20 marca 2006 r. do dnia 3 lipca 2006 r. był kierownikiem budowy w Niemczech; w okresie od dnia 3 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2012 r. pracował w (...) S.A. na stanowisku kierownika budowy, w okresie od dnia 28 stycznia 2014 r. do dnia 14 sierpnia 2015 r. pracował w (...) Sp. z o.o. na stanowisku kierownika technicznego budów. Ubezpieczony w obszernych wyjaśnieniach szczegółowo opisuje pracę na budowie, uważając, iż powinna być ona uznana za pracę w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy wskazał, że fakt niezgłoszenia przez zakład pracy do organu rentowego ubezpieczonego jako pracownika w warunkach szczególnych nie ma znaczenia dla oceny w toku postępowania przed sądem. Jak bowiem utrwaliło się w judykaturze, w sądowym postępowaniu odwoławczym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd I instancji zważył, że okres pracy na stanowisku kierownika budowy, czy osoby bezpośrednio nadzorującej prace na budowie nie był pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, takie stanowisko, czy czynności nie widnieją bowiem ani w załączniku nr 1 do ww. ustawy, zawierającym wykaz prac w szczególnych warunkach ani w załączniku nr 2, zawierającym wykaz prac o szczególnym charakterze.

Wobec tego Sąd Okręgowy stwierdził, że skoro ubezpieczony nie spełnił jednego z warunków określonych w art. 4 ustawy, należało rozważyć, czy ma staż 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych na dzień 1 stycznia 2009 r., tj. rozważenia wymagało, czy ubezpieczony spełnia przesłanki w cyt. wyżej art. 49 ustawy. Przy czym dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze należy interpretować w ten sposób, iż mowa w nim o warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Nie spełnia zatem przesłanki określonej w art. 49 pkt 3 ustawy ubezpieczony, którego dotychczasowy okres pracy nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

W odniesieniu do niniejszej sprawy, szczegółowa analiza przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy w ocenie Sądu I instancji nie daje podstaw do stwierdzenia, iż legitymuje się on okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Sąd zważył, że ubezpieczony wykonywał pracę jako kierownik budowy, co nie odpowiada kryteriom żadnego zajęcia wymienionego w załączniku 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż ubezpieczony nie wykazał stażu 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych na dzień 1 stycznia 2009 r., dlatego też nie spełnia przesłanek, o których mowa w art. 49 ustawy.

Sąd I instancji oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez ubezpieczonego, a dotyczące przesłuchania świadków, na okoliczność uznania za szczególny charakteru pracy ubezpieczonego.

Z uwagi na powyższą argumentację Sąd Okręgowy w sentencji wyroku oddalił odwołanie na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, § 1 ust. 1, § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w związku z postanowieniami działu XIV pkt 24 wykazu A do tego rozporządzenia, przez ich pominięcie i nie uwzględnienie prowadzące do odmowy zakwalifikowania pracy wykonywanej przez odwołującego się we wskazanych

okresach jako pracy w szczególnych warunkach z powodu błędnego uznania, że odwołujący się nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do emerytury pomostowej i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania i opłaty sądowej.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że w trakcie swej pracy zawodowej jako kierownik budowy, majster budowy a także w początkowym okresie pracy inżynier budowy, zajmowałem się organizacją pracy i nadzorem nad jej wykonywaniem bezpośrednio na stanowiskach pracy pracowników, którzy wykonywali prace w warunkach szczególnych. Wobec tego niezrozumiałe dla ubezpieczonego jest niezakwalifikowanie tych czynności, mających cechy dozoru inżynieryjno-technicznego w rozumieniu załącznika do rozporządzenia RM z 1983 r. - wykazu A działu XIV poz. 24 również jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Nadto ubezpieczony wskazał na treść i wykładnię przepisów z art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie były uprawnienia skarżącego do emerytury pomostowej w rozumieniu ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j., Dz. U. z 2017, poz. 664).

Przepis art. 4 ustawy ma zastosowanie do pracowników, którzy po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywali pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy. Stanowi on, że prawo do emerytury pomostowej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący, co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Podkreślenia wymaga, iż warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po 1 stycznia 2009 r. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak jest podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w

szczególным charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, LEX nr 1289168).

Tożsame stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 26 stycznia 2017 r., III AUa 1594/16, LEX nr 2272117, wskazując, iż przy nabywaniu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych uwzględnieniu podlegają przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 u.e.r.f.u.s., jednakże dotyczy to wyłącznie sytuacji spełnienia przez ubezpieczonego wszystkich pozostałych przesłanek określonych w art. 4 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych. Inaczej rzecz ujmując, osobom wykonującym przed dniem wejścia w życie tej ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 u.e.r.f.u.s.), uwzględnia się do dnia 1 stycznia 2009 r. okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów rozporządzenia z 1983 r., pod warunkiem, że wykonywały po dniu 31 grudnia 2008 r. pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych. Możliwość ta jest natomiast wyłączona w stosunku do osób, które takiej pracy po wskazanej dacie nie wykonywały, a w rezultacie nie spełniają warunku określonego w art. 4 pkt 6 tej ustawy. W myśl art. 3 ust. 4 tej ustawy, dodatkowym wymogiem pozwalającym na uznanie wykonywania przez pracownika prac, o których mowa w art. 3 ust. 1, jest ich wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadto odstępienie ustawodawcy od prawnego definiowania poszczególnych prac, w nawiązaniu do celu ustawy pozwala przyjąć, że prace te, jako pojęcia prawne powinny być interpretowane zgodnie ze wskazaniem wynikającymi z art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych i nie mogą prowadzić do rozszerzenia kręgu beneficjentów poza ten, wyznaczony brzmieniem przepisów. To oznacza, że w drodze interpretacji prawnych nie powinno dochodzić do sytuacji, że beneficjentem ustawy zostaje pracownik nie wykonujący pracy oznaczonej w zamkniętym katalogu prac, kwalifikowanej jako wykonywana w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, lecz pracę zbliżoną rodzajowo. Charakter emerytur w niższym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i emerytur pomostowych jest odrębny, a zatem nie wszyscy uprawnieni do emerytur w niższym wieku z racji wykonywania tego rodzaju prac nabyliby obecnie prawo do emerytur pomostowych.

Mając na uwadze treść art. 4 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych, Sąd Okręgowy trafnie ustalił, że wnioskodawca nie spełnia kumulatywnie wszystkich przesłanek warunkujących przyznanie prawa do emerytury pomostowej, albowiem pomimo osiągnięcia wieku 60 lat oraz legitymowania się ogólnym stażem ubezpieczeniowym przekraczającym 25 lat, nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych po dniu 1 stycznia 2009 r., ani też nie wykazał 15 lat pracy tego rodzaju na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych.

W sytuacji ubezpieczonego kwestia sporna sprowadzała się de facto do oceny charakteru pracy skarżącego w kontekście pracy w warunkach szczególnych o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, która miała istotne znaczenie na przyznanie skarżącemu wnioskowanego świadczenia pracy. Przy tym sam charakter pracy ubezpieczonego w spornych okresach pozostawał bezsporny i wynikał jednoznacznie z zeznań samego skarżącego i dokumentacji w postaci świadectw pracy. Sąd Okręgowy w tym zakresie przedstawił szczegółowe rozważania, które Sąd Apelacyjny podziela w całości i przyjmuje za własne. Sąd odwoławczy jedynie odnosząc się do stanowiska skarżącego, zaznacza, iż przy ustalaniu jego uprawnień do emerytury pomostowej, decydującej znaczenia miała ocena charakteru jego pracy jako pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, a nie jak błędnie wskazuje ubezpieczony ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i rozporządzenia z Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze. Stanowisko skarżącego prowadzi do wniosku, iż ubezpieczony myli określenie emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych (do której mają zastosowanie wskazane przez ubezpieczonego przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) z emeryturą pomostową (określającą pracę w warunkach szczególnych w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy). Sąd Okręgowy

trafnie stwierdził, iż praca kierownika budowy, czy osoby bezpośrednio nadzorującej prace na budowie nie jest pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

W konsekwencji tak poczynionych ustaleń, Zakład Ubezpieczeń Społecznych trafnie odmówił ubezpieczonemu prawa do żadanego świadczenia, albowiem nie spełnił on kumulatywnie wszystkich przesłanek wymienionych w art. 4, czy też art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Tożsame stanowisko zaprezentował Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Przy tym Sąd Apelacyjny nie dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego z podniesionych zarzutów apelacyjnych, które nota bene mogły mieć znaczenie na ocenę charakteru pracy skarżącego jako pracy w warunkach szczególnych przed dniem 1 grudnia 1999 r., co nie było sporne w niniejszej sprawie.

Podzielając stanowisko Sądu I instancji i uznając apelację ubezpieczonego za bezzasadną, Sąd Odwoławczy, na mocy art. 385 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

SSA Barbara Mazur SSA Michał Bober SSA Aleksandra Urban